

Paaqqinninersiutit aalajangersartarnerannut tunngavilersuutigineqarnissaannut ilitsersuutit

Paaqqinninersiutitut malittarisassat

Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaanni nr. 20, 26. juni 2017-imeersumi (**matuma kingorna Meeqqat tapersorsorneqarnissaannut Inatsit**) § 37, imm. 7, Ilaqutariit paarsisartut pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 13, 10. oktober 2019-imeersumi (**matuma kingorna Ilaqutariinnut paarsisartunut nalunaarut**) §§ 20 aamma 21 malillugit angajoqqaarsianut paaqqinninersiutinik kommunit tunniussisussaapput.

1. januar 2020-miit Ilaqutariinnut paarsisartunut nalunaarut atuutilerpoq. Ilaqutariinnut paarsisartunut nalunaarutip nutaap atuutilerneratigut atortussamik paarsinerup annertussusia ilungersunarneralu aallaavigalugit paaqqinninersiutit qaffassisusissaannut kommunit aalajangersaanerannut ilitsersuutaasinnaasumik suliaqartoqarsimavoq.

Akissarsiat paaqqinninersiutillu pillugit malittarisassat atuuttut Ilaqutariinnut paarsisartunut nalunaarummi §§ 20 aamma 21-mi takuneqarsinnaapput. § 22 naapertorlugu isumaqatigiissutaasoq atuuttoq malillugu inuussutissarsiutigalugu ilaqutariinnut paarsisartunut kommunalbestyrelsi akissarsiaqartitsisussaavoq. Qanigisatut ilaqutariit paarsisartut kommuninilu ilaqutariit paarsisartut Ilaqutariinnut paarsisartunut nalunaarummi §§ 20 aamma 21 naapertorlugit paaqqinninersiutinik tunineqartarput.

Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup paaqqinninersiutit ukiumut ataasiarluni aalajangersaaffigisarpai. Paaqqinninersiutitut akigitat atuuttut Isumaginninnikkut aningaasat tunniunneqartarput atuuttut pillugit Kaajallaasitaq'-mi atuarneqarsinnaapput.

Kaajallaasitami (2020) paaqqinninersiutit qaammammut 5.134 kr.-iunissaat aalajangersagaavoq. Perorsaanikkut suliniuteqarnissamut isumassuinissamullu tunngatillugu ilaqutariinnut paarsisartunut immikkorluinnaq piunasaqartoqartillugu aamma paarsinissaq immikkut ittumik suliniuteqarfigineqarnissamik pisariaqartitsippat paaqqinninersiutit kommunip 700 %-imik qaffaaffigisinnaavai. Ilaqutariinnut paarsisartunut tassanngaannartumik inissiisoqarsimatillugu paaqqinninersiutit ulloq unnuarlu 488 kr.-inut inissitaapput, oqilisaanermullu akissarsianut akigititaq ulloq unnuarlu 342 kr.-inut inissitaalluni (Kaajallaasitaq 2020).

Paaqqinninersiutit aalajangersartarnerannut tunngavilersuutigineqarnissaannut ilitsersuutit

Meeqqat tapersorneqarnissaannut inatsimmi ilaqutariit paarsisartut piginnaasaannut piumasaqaatit sakkortusineqarput, Ilaqutariinnullu paarsisartunut nalunaarummi 2019-imeersumi paaqqinninersiutit aalajangersartarneranni assigiinngitsoqarnerunissaa anguniarneqarpoq.

Suliap qaammarsaaffiginera amigaateqarsimappat meerarlu qulaajaavigineqarsimanngippat paarsinerup annertussusia ilungerunarneratalu suliatigut tunngaveqarluni naliliiffiginissaanut kommunini aalajangiisartut ilaqutariit paarsisartut naatsorsuutigisaat unammillerneqartussaassapput. Meeqqap pisariaqartitai ersarinngippata, taamaalillunilu paarsinissamut suliassaq amigarsimappat nalornilernermik kinguneqarsinnaavoq, paaqqinninersiutillu qaffasissusissaat pillugit oqaloqatigiissinnaaneq ajornarnerulerluni.

Meeqqap inissinneqarneranut atatillugu meeqqap unammisassaasa nukissaasalu suliame paasissutissiissutigineqarnissaannut misissorneqarnissaannullu piumasaqaatit Ilaqutariinnut paarsisartunut nalunaarummi sakkortusineqarput. Paaqqinninersiutit assigiinngitsutigut assigiinngissutaanerusut iluanni aalajangersarneqartussaapput, tassanilu paaqqinninnermi suliassap annertussusia ilungersunassusialu eqqortumik aallaavigineqassapput. Tassalu meeqqap paarineqarnissamik pisariaqartitsinera ilaqutariit paarsisartut pisinnaasaannut sulisinnaassusiannullu tulluarsartariaqarpoq, tamannalu paaqqinninersiutini aalajangiisuusaaq.

Ilaqutariinnik paarsisartunik naleqquttunik sulisussarsiorneq periarfissaassappat ilaqutariit paarsisartut ilinniarnissaat, imaajarnarneqartarnissaat aningaasatigullu tapersorsornissaat pisariaqarput, taakkulu paarsinnermi suliassap annertussusianut ajornassusianullu naapertuutissapput.

Ilaqutariinnut paarsisartunut paaqqinninersiutit qaffaaffigineqassappata ilaqutariit paarsisartut piginnaasaannut piumasaqaatit soorunami sakkortusisariaqarput. Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsimmi § 45 malillugu isumaginninnikkut misissuinnermi kommunit meeqqani inuusuttunilu oqimaatsorsiornerit qulaajaaffiginissaat nassuiarnissaallu tassunga atatillugu pingaaruteqarpoq, tassani ilaqutariit paarsisartut tigusinnaasaat eqqarsaatigalugit.

Suliassap annertussusia ilungersunassusialu malillugit ilaqutariinnut paarsisartunut paaqqinninersiutit assigiinngitsuunissaannut assigiimmik periuseqarnissaq tunngavissaqarnissarlu siunertaralugit kommunit

Ilaqutariinnut paarsisartunut nalunaarutip atuutilernerata kingornagut 7-trinsskema-mik Danmarkimi Kommunit Kattuffiannit ineriartortitamik atuisarnissaat siunnersuutigineqarpoq.

KL's 7-trinsskema

KL's 7-trinsskema tunniussisarnissamut arfineq-marlunnik piunasaqaatitalerlugu atortussanngortinneqarsimavoq. Skema takussutissamik imaqarpoq, taannalu meeqqap tapersorsorneqarnissamik pisariaqartitsinerata, ilaqutariinnut paarsisartunut piunasaqaatit aamma paaqqinninersiutit tunniunneqartut amerlassusiisa akornanni ataqatigiinnermik pilersitsissaaq. 7-trinsskema malillugu paarsinermi suliassap annertussusia aqqissuussamik misissuiffiginera tunngavigalugu paaqqinninersiutit nalinginnaasut arfineq-marluk angullugit ilaqutariit paarsisartut aningaasarsiaqartinneqarsinnaapput, tamannalu paaqqinninersiutit 700 % tikillugu qaffannissaannut Ilaqutariinnut paarsisartunut nalunaarummi tungaviliunneqartumut naapertuuppoq.

Skemami uuttuutigineqartoq paarsinermi suliassap qanoq ilungersunartiginera tunngavigalugu aamma meeqqap sutigut ikiorneqarnissaa naliliiffigalugu ilanngunneqarpoq. Ilungersunartunut, soorlu annilaangalertarnermut aamma/imaluunniit ukiunut naleqqutinngitsumik inuttut ineriartornermut takussutissat, takussutissaq aallaavigalugu nalilerneqartarpoq suliama ilaqutariinnut paarsisartunut qanoq piunasaqartoqassanersoq, matumani isumaginninnissaq aamma isumaginninnikkut perorsaanermut suliniuteqarnissaq kiisalu ilaqutariit paarsisartut suliffissanut nalinginnaasunut qanoq attuumassuteqartiginersut eqqarsaatigalugit. Tamakku tunngavigalugit paaqqinninersiutit annertussusissaannut aalajangiisoqartarpoq.

SKEMA 1: SKEMA, KL-IMI AKISSARSISITSERIAASEQ ISUMASSARSIORFIGALUGU, ILAQUTARIIT PAARSISARTUT AKISSARSIAQARTINNISSAAT TAMAKKERLUGU:

1. Meeqqap tapersorsorneqarnissamik pisariaqartitsinera	2. Ilaqutariinnut paarsisartunut piunasaqarneq	3. Aningaasarsiaqartitsineq
Meeqqat ukioqatigiit amerlanerit assigalugit. Isumagineqarnissamik, pilersorneqarnissamik perorsarneqarnissamilu pisariaqartitsineq. <ul style="list-style-type: none"> • Angajoqqaavinnut attaveqarneq pisariinnerusoq 	Immikkut piunasaqartoqanngilaq, meeqqap nammineq meerarineqartunut assinganik pineqarnissaa	1 x Paaqqinninersiutit

<ul style="list-style-type: none"> • Meeraq annertuunik unammilligassaqaartinnagu meeqqat isumassuisoqaanngitsut • Angajoqqaat najukkaminniit aallarsimasut • Meeqqap angajoqqaavisa sivikitsumik napparsimasortallit 	<p>eqqaassanngikkaanni. Ilaqutariit inuussutissarsiornikkut inuuniarnikkullu ulluinnarni atugarisaannik allanngortitsinissaq pisariaqaanngilaq.</p>	
<p>Meeraq immikkut tapersorsorneqarnissamik/ineriartortinneqarnissamik pisariaqartitsivoq imaluunniit angajoqqaanut akuttunngitsumik attaveqartarneq ingerlaannaassaaq imaluunniit attaveqartarneq ajornartorsiortitsinngilaq.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Siuliani taaneqareersutut takussutissat imaluunniit ilungersunarnerusut . 	<p>Siuliani taaneqartumiit angajoqqaanit paarsisartunit suliniuteqarfignerusariaqarpoq, matumani meeqqap pisariaqartitai eqqarsaatigalugit imaluunniit meeqqap angajoqqaavinik suleqateqarnerit eqqarsaatigalugit.</p>	<p>2 x Paaqqinninersiutit</p>
<p>Ilungersunarsiornermut takussutissaasinnaasut, soorlu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atuarfimmi suliatigut/inuttut ajornartorsiuteqarneq. • Inuttuk ukiunut naleqqutinngitsumik ineriartorneq. • Sinnakittarneq/sinnattupiluttarneq. • Timikkut ukiunut naleqqutinngitsumik ineriartorsimaneq. • Imminut tatigiunnaarneq. • Annilaanganermut takussutissat. • Inersimasunut tatiginninginneq. • Unnuakkut siniffimmi quisarneq assigisaanilluunniit eqqiluisaannginneq. • Arlaatigut tarnip tungaatigut ikiorneqarnissamik pisariaqartitsineq. • Tarnikkut artornartorsiornermut qisuariarnerit assigiinngitsut. • Timikkut, tarnikkut inuttullu sungiusarnissamik pisariaqartitsilluni timikkut/tarnikkut annikitsumik innarluuteqarneq. • Sungiusartitsineq peqateqartitsinerillu. 	<p>Ilaqutariit paarsisartunut ilaqutariinnikkut inuttullu naapertorlugu perorsaanikkut suliaqartoqarnissaannut piunasaqarneq.</p>	<p>3 x Paaqqinninersiutit</p>
<p>Ilungersunarsiornermut <i>takussutissat siuliani taaneqartut arlallit nalinginnaasut annertuunik isumassuinissamik aamma/imaluunniit perorsaanissamik pisariaqartitsinermik kinguneqartitsisut.</i></p>	<p>Suliap qanoq ittuunerata meeqqap pisariaqartitai malillugit angajoqqaarsiat angerlarsimaffiup avataani</p>	<p>4 x Paaqqinninersiutit</p>

	sulinerisa naleqqussarnissaat pisariaqartilerpaa.	
Ilungersunarsiornermut <i>takussutissat nalinginnaasut amerlasuut pissusilersornikkut iluarsiffigisariaqartutut isikkullit isumaginninnikkut suliniuteqarfigineqarnissamik pisariaqartitsisut.</i>	Suliap qanoq ittuunera perorsaanikkut suliniuteqarfiginissamik pisariaqartitsilerpoq, tassani arlaatigut misilittagaqarnissaq pisariaqartinneqarluni, ilaatigullu angajoqqaarsiat ataatsimut sulinerat ulloq naallugu suliffiususaaq annerpaamik 1½ -iutillugu.	5 x Paaqqinninersiutit
Ilungersunarsiornermut takussutissaq sakkortoog ataaseq arlallilluunniit, soorlu: <ul style="list-style-type: none"> • Nerisarnermik ajornartorsiuteqarneq. • Tarnikkut ajornartorsiuteqarnermut takussutissat. • Siusinnerusukkut arlaleriarluni inissinneqartarsimaneq. • Sugisaasumit atornerlunneqarnermik imaluunniit allatut naalliutsinneqarnermik/sumiginnaaruloornermik kingunerlutsitsinerit. • Atornerluisuunikkut ajornartorsiutit. • Timikkut/tarnikkut annertuumik innarluuteqarneq pissusissamisuumngitsumik pissusilersornermik aamma/imaluunniit annertuummik aallaammanermik kinguneqartumik. • Timikkut/tarnikkut innarluuteqarneq paarineqarnissamik annertuumik kinguneqartumik. • Timikkut/tarnikkut innarluuteqarneq nakkutigineqartuarnissamik kinguneqartumik. 	Suliassap qanoq ittuunera katsorsartinnissamik pisariaqartitsivoq, angajoqqaarsiallu suliainnik tamakkiisumik atorfeqarnermi sulinertut pisariaqartitsilluni. Suliassaqarfimmi misilittagaqarnissaq aamma/imaluunniit suliatigut attuumassutilimmik tunuliaqutaqarnissaq piumasaqaataassaaq.	6 x Paaqqinninersiutit
Siuliani taaneqareersutut Ilungersunarsiornermut takussutissat sakkortuut arlallit imaluunniit ilungersunarnerungaartut. Matumani misigissutsikkut/pissusilersornikkut aamma/imaluunniit inuttut ajornartorsiutit annertuut suliarisariallit pineqarput.	Suliassaq suliatigut misilittakkatigullu attuumassutilinnik tunuliaqutaqarnissamik pisariaqartitsivoq, suliarlu ima annertutigivoq angajoqqaarsiat	7 x Paaqqinninersiutit

	paarsinerup saniatigut ataatsimut sulinissaat amerlanerpaamik tamakkiisumik sulisussamik ataatsimik ilaneqaqqusaalluni.	
--	---	--

Skema atoruminartumik atortoqarpoq, taassumalu malinnissaa ajornanngitsunnguvoq. Taamaakkaluartoq ilaqutariit paarsisartut aningaasarsiaminnik meeqqap inuulluarnissaanut ineriartornissaanullu tapersersuiniarlutik atuisarnissaat aamma immikkut aningaasarsiatut isiginninnginnissaat tatigisariaqarpoq. Aamma skemami piumasarineqartut malillugit paaqqinninnersiutit aalajangiiffiginissaanni uppersarsaatissat pisariaqartinneqartut kommuninit tunniunneqartarnissaat uani pisariaqarpoq, soorlu sakkortuumik sumiginnaasoqarsimatillugu pisariaqartitsinerup naliliiffiginissaanut atugassanik naliliinernik attuumassutilinnik piniartarnissaq.

Isumaginninnikkut aningaasat tunniunneqartartut atuuttut pillugit Kaajallaasitaq'-mi (2020) paaqqinninnersiutit aallaavigalugit ilaqutariit paarsisartut paaqqinninnersiutit arfineq-marloriaataannik tunineqartut qaammammut 35.476 kr.-inik tiguisassapput. Tassunga atatillugu pingaartillugu malugisariaqarpoq skemami trin 4-miit 7-mut paarsisarnermi angajoqqaarsiat aappaata suliffinni akissarsiatigut isertitaqarsinnaanera killeqartinneqariartormat (minnerpaaffiini).

Paarsaqarnermilu suliassap annertussusia akuttunngitsumik nalilersoqqittariaqartassaaq. Assersuutigalugu meeqqani inissinneqartuni misigisaqapilussimanerit kingunerisaannik qisuariartarnerit pissusilersornikkullu ajornartorsiutit inuusuttuunermut ikaarsaalernermi inuususseruttormilum annertusisartut ilaqutariit paarsisartut aamma misigisarpaat. Ukioqatigiinni taakkunani inissiinerit amerlanertigut ilungersunartumik pisoqarfiusarput. Paarsinermi suliassap annertussusiani annertuunik uppersarsarneqarsinnaasunillu allanngortoqarsimappat tamanna paarsisartut akuersissutaanni aamma angajoqqaarsiat aningaasarsiaasa nalilersuiffigineranni takuneqarsinnaasariaqarpoq. Tamanna aamma atuutissaaq meeqqap unammilligassai annikillimappata imaluunniit paarsinermi suliaq tamakkerluni annikillimappat. Paaqqinninnersiutit iluarsiiiffiginissaat kommunit ilaqutariit paarsisartullu akornanni oqaloqatigiinneq tunngavigalugu suliarineqassasoq ilimagineqarpoq.